

Danska grisbranschen står inför viktigt vägval

Det är tuffa tider för danska grisföretagare på många sätt. Under Grisekongressen i Herning uppmanades deltagarna att kroka arm för att komma framåt och på så vis upprätthålla branschens ställning.

Erik Larsen, ordförande för Landbrug & Fødevarer gris, menar att det är riskabelt att vara alltför beroende av marknaden för smågrisexport, eftersom den fluktuerar kraftigt.

– Det är också riskabelt när du tittar på vår ”licence to produce”. Utan en stark slakterisektor och de många arbetstillfällena som det ger landet, förlorar vi lätt både stöd från politiker och befolkningen. Med hela värdekedjan i landet har vi goda allianser och ett större spelrum i den politiska debatten. Vi förlorar det om vi bara producerar smågrisar för export. Foto: Emma Sonesson

De senaste två åren har den danska grisproduktionen backat mer än någonsin; tio procent av landets suggor och 20 procent av slaktgrisarna har försvunnit.

Tuffa ekonomiska förhållanden är sannolikt den starkast bidragande orsaken, men det är inte den enda utmaningen.

– Vi grisproducenter upplever en enorm press, vare sig det gäller hållbarhet, djurskydd, djurhälsa, arbetsförhållanden eller något helt annat, så rycker och drar det i oss från alla håll och kanter. Hur vår framtid kommer se ut beror på hur vi svarar på den pressen, inledde Erik Larsen, ordförande för Landbrug & Fødevarer gris, årsmötet på Grisekongressen.

Två möjliga vägar

Danska smågrisar är eftertraktade utomlands och 2022 exporterades runt 14 miljoner smågrisar för vidare uppfödning i Tyskland. 2023 har exporten eskalerat, på bekostnad av den danska slaktgrisuppfödningen. Anledningen är höga smågrispriser i exempelvis Tyskland, i kombination med att det danska slaktgrispriset inte varit konkurrenskraftigt. Erik Larsen målade upp två framtida scenarios:

– Vi kan vara en underleverantör och fokusera enbart på export av smågrisar till de europeiska slakterierna.

Eller så kan vi välja att ha en stark, integrerad värdekedja i Danmark som levererar kvalitetsprodukter till världens konsumenter, så han och höll inte igen med att han själv förordar det senare alternativet.

Djurvälfärden ska öka

Men produktionen behöver utvecklas för att matcha marknadens förväntningar och krav. Djurvälfärd är ett sådant område. Exempelvis ska fler suggor i framtiden hållas lösa under digivningen och både sugg- och smågrisöverlevnad ska öka. Likaså ska fler grisar födas upp med knorren i behåll och från 2025 är tanken att det ska finnas ett system som ger de som lyckas med den uppgiften mer betalt för grisen.

Ett annat område där konsumenterna förväntar sig handlingskraft är miljö och klimat.

– När jag tittar på er unga som deltar här i dag ser jag den generation som kommer att producera klimatneutralt i framtiden. Det kommer att kräva mycket av er, men också av oss andra här i salen. Och det kommer att kosta – en kostnad som vi förväntar oss att politiker hjälper till att täcka i form av subventioneringssystem och ekonomiskt stöd för nödvändiga initiativ, så Erik Larsen.

Flera olika metoder

Frekvent utgödsling ur stallarna, surgöring av gödseln, fackelbränning och biogasproduktion nämndes som gångbara metoder för att minska metangasutsläppen från stallar och gödselbrunnar.

Men ytterligare en möjlighet att minska klimatpåverkan är uppfödning av hangrisar, som har högre fodereffektivitet. Flera av de danska slakterierna har

nu öppnat dörrarna för fler hangrisar, och inom aveln pågår arbete med att välja ut de galtar som ger avkommor med så låg galtluktt som möjligt.

Drygt 2 000 personer hade kommit till Herning mitt på Jylland för att delta i Grisekongressen, där det bjöds på årsmöte, kunskapsseminarier och mingel bland ett antal utställare. Foto: Emma Sonesson

ASF runt knuten

Att som ordförande för grissektorn i ett av Europas största grisländer avlägga en verksamhetsberättelse utan att nämna afrikansk svinpest är knappast möjligt. 2023 har varit ett tungt år ur ett ASF-perspektiv; från årets början till mitten av oktober har enligt EU:s system för sjukdomsrapportering, ADIS, omkring 4 000 besättningar och 6 500 vildsvin påvisats med smittan.

– De många fallen är ett stort problem för den europeiska bekämpningen av ASF. För om du har sjukdomen i vildsvin är det bara en tidsfråga innan en tamgrisbesättning smittas, sa Erik Larsen, och uppmanade till eftertanke kring om det verkligen är lämpligt att som dansk åka på jaktresor till Sverige, eller andra länder med stor vildsvinsstam just nu.

Samtidigt lovordade han det staket som löper längs tyska gränsen, vars uppgift är att hålla Danmark fritt från frilevande vildsvin.

De unga är framtiden

På agendan under årsmötet var även branschens förmåga att attrahera unga, både till djurskötjobb och som framtidens grisföretagare. Under debatten påtalades behovet av att investera i nya stallar med god arbetsmiljö: "Många unga jobbar i stallar som är äldre än de själva". Vikten av att anpassa ledarskapet efter att en stor del av medarbetarna har utländskt ursprung, och att ansvaret för att säkerställa branschens attraktivitet ligger på grisföretagarnas axlar, lyftes också.

– Kött är ett ämne som splittrar nuförtiden, men med vår sammanhållning kan vi skapa de lösningar som svarar upp mot alla de krav som ställs på oss, så att köttet har en naturlig plats på tallriken även i framtiden. Och till er unga; tack för att ni kom hit i dag. Tack för att ni har valt att jobba inom grisproduktionen. Vi behöver er – framtiden bygger på er, avslutade Erik Larsen.

Emma Sonesson

Tel: 073-6504983

E-post: emma@ja.se